Hukuk Bölümü Hüküm Uyuşmazlığı Olmadığına Dair 2008/219 E. , 2009/44 K.

- **2247 SAYILI YASANIN 24. MADDESINDE ÖNGÖRÜLEN KOŞULLARI TAŞIMAYAN BAŞVURUNUN REDDİ GEREKTİĞİ**
  - İDARİ YARGILAMA USULÜ KANUNU (İYUK) (2577) Madde 31

"İçtihat Metni"

Hüküm Uyuşmazlığının Giderilmesini İsteyen : A. Turizm İşletmecilik ve Ticaret A.Ş.

Vekili : Av. C.Ö.

Karşı Taraf : Muğla Valiliği

O L A Y : **I)** Hazine adına Datça Malmüdürlüğü tarafından A. Turizm İşletmecilik ve Ticaret A.Ş davalı olarak gösterilmek suretiyle açılan davada, dava dilekçesinde, kadastro çalışmaları sırasında Datça İlçesi, Emecik Köyü, Çiftlik mevkiinde bulunan 859, 860, 861 ve 862 parsel sayılı taşınmazların askı ilanına süresi içinde itiraz olunmadığı, kesinleşen kadastro tutanaklarına göre taşınmazların davalı adına tescil edildiği, oysa dava konusu bu dört parselin kumsal niteliğinde olup kıyı kenar çizgisi içinde kalan ve özel mülkiyete konu olamayacak taşınmazlardan olduğu ileri sürülerek söz konusu taşınmazların tapularının iptal edilmesine karar verilmesi istenilmiştir.

DATÇA ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ; 19.2.2004 gün ve E:1992/178, K:2004/26 sayı ile, "Davacı vekili 5.8.1992 havale tarihli dava dilekçesinde; kadastro çalışmaları sırasında Datça İlçesi, Emecik Köyü, Çiftlik mevkiinde bulunan 859, 860, 861 ve 862 parsel sayılı taşınmazların askı ilanına süresi içinde itiraz olunmadığını kesinleşen kadastro tutanaklarına göre taşınmazların davalı adına tescil edildiğini, oysa dava konusu bu dört parselin kumsal niteliğinde olup kıyı kenar çizgisi içinde kalan ve özel mülkiyete konu olamayacak taşınmazlardan bulunduğunu belirterek söz konusu taşınmazların tapularının iptal edilmesine karar verilmesi talep ve iddia olunmuştur.

Davalı vekili davaya karşı cevaplarında; dava konusu taşınmazların öncesinin tapulu taşınmazlar olduğunu, tapu kütüğünden devir suretiyle davalıya geçtiğini, hazine ile hiçbir alakasının olmadığını, bu taşınmazlar üzerinde halen bir çok mesken bulunduğunu, tapu devrinden itibaren Aktur'un zilyedliği altında olup, kıyı kenar çizgisinin inşaatların yapımından evvel kıyı kenar komisyonunca tespit olunduğunu bildirmiştir.

Davalı vekili dava konusu parsellerin kıyı yasası çerçevesinde konumunu belirleyebilecek bir kıyı kenar çizgisinin sağlıklı ve yasanın emrettiği prosedüre uygun yapılmadığını belirterek öncelikle usulüne uygun olarak kıyı kenar çizgisinin yanlışsız ve eksik tespitini, eğer kamu yararı gerektiriyor ve yasada özel mülkiyet altında kalmasını men ediyor ise müvekkilinin zilyedliği altındaki tapulu taşınmazların ancak kamulaştırma kararı ve bedelinin ödenmesi suretiyle el konulabileceğini belirterek açılan davaların reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Dava Kanunu Medeni'nin 683 ve 3621 sayılı Kıyı Kanunu'na dayalı davacı hazinenin mülkiyet hakkından kaynaklanan tapu iptali davasıdır. TMK'nun 683. maddesine göre; malik malını haksız olarak elinde bulunduran kimseye karşı istihkak davası açabileceği gibi, her türlü haksız el atmanın önlenmesini de dava edebilir.

TMK'nun 715. maddesine göre; "Sahipsiz yerler ile yararı kamuya ait mallar, Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Aksi ispatlanmadıkça, yararı kamuya ait sular ile kayalar, tepeler, dağlar, buzullar gibi tarıma elverişli olmayan yerler ve bunlardan çıkan kaynaklar, kimsenin mülkiyetinde değildir ve hiçbir şekilde özel mülkiyete konu olamaz. Sahipsiz yerler ile yararı kamuya ait malların kazanılması, bakımı, korunması, işletilmesi ve kullanılması özel kanun hükümlerine tâbidir"

Kıyı Kenar Çizgisi; deniz, tabii ve suni göl ve akarsularda kıyı çizgisinden sonraki ve kara yönünde su hareketlerinin oluşturduğu kumluk, çalılık, sazlık ve bataklık ve benzeri alanların doğal sınırını ifade eder. Kıyı kenar çizgisine kadar olan kısım özel mülkiyete konu olmayan kıyı alanını (Kıyı şeridini) oluşturur. Kıyı kenar çizgisinin tespitinin nasıl yapılacağı, tespitte izlenecek yol YİBK ve HGK'nun 28.11.1997 gün ve 1996/5 Esas 1997/8 karar sayılı kararı ile açığa kavuşturulmuştur.

YİBK'na göre; kural olarak, Mülkiyet Hukuku yönünden kıyı kenar çizgisinin belirlenmesi görevinin adli yargıya ait olduğu, ancak, 3621 sayılı Kıyı Kanunu'nun 9. maddesi uyarınca idare tarafından kıyı kenar çizgisi belirlenmiş ve yazılı bildirime rağmen yasal süresinde idari yargıya başvurulmaması nedeniyle yargı yolunun kapanmış olması veya idari yargı tarafından verilip kesinleşmiş karar bulunması durumlarında, bunlara uygun şekilde kıyı kenar çizgisinin adli yargı tarafından saptanması gerekir.

Mahkemece, idare tarafından belirlenmiş ve ilgili tarafa usulen yazılı olarak tebliğ edilmiş ve yasal süre içinde idari işleme karşı idari yargıya başvurulmamış olması nedeniyle idari yargı yolu kapanmış veya idari yargı tarafından verilmiş bir karar sonucu belirlenmiş ve kesinleşen idari işlemle oluşmuş kıyı kenar çizgisinin bulunup bulunmadığının araştırması yapılmıştır.

Dava konusu taşınmazların hududunda orman bulunduğundan orman idaresi de davaya dahil edilmiş ve taşınmazların kıyı kenar çizgisi içinde kalıp kalmadıkları hususu ile birlikte orman sınırları içinde kalıp kalmadıkları da yapılan keşifler ve bilirkişi raporları ile tespit olunmuştur.

Dava konusu taşınmazlardan 860 parsel sayılı taşınmazın orman tahdit sınırları içinde kaldığından bahisle orman idaresi tarafından Datça Kadastro Mahkemesine açılan dava 1989/85 esas 1992/92 karar sayılı ilamı ile hüküm altına alınmış ve bu taşınmaz yönünden kesin hüküm bulunduğundan bu taşınmazla ilgili olarak orman sınırı içinde kalıp kalmadığı hususunda inceleme yapılmamıştır. Aynı şekilde dava konusu 861 parsel sayılı taşınmazla ilgili olarak ta taşınmazın orman tahdit sınırları içinde kaldığından bahisle orman idaresi tarafından Datça Kadastro Mahkemesine açılan dava 1989/83 esas 1992/95 karar sayılı ilamı ile neticelenip kesinleştiğinden bu taşınmaz yönünden de taşınmazın orman sınırları içinde kalıp kalmadığı hususu incelenmemiştir. Söz konusu Mahkemelere ait dava dosyaları celp edilip incelenmiştir.

Dava konusu taşınmazların bulunduğu yere ait Bayındırlık İl Müdürlüğü kıyı kenar komisyonunun tespit etmiş olduğu kıyı kenar paftası celp edilmiştir.

Mahallinde bilirkişiler marifeti ile keşifler yapılarak bilirkişilerden raporlar alınmıştır.

12.4.1996 tarihinde yapılan keşiften sonra bilirkişilerden gerekçeli raporlar alınmıştır.

Jeofizik mühendisi bilirkişi Rahile Solmaz 22.4.1996 tarihli raporunda; dava konusu 859, 860, 861 parsel sayılı taşınmazların tamamının deniz kumundan oluştuğunu ve kumsal niteliği taşıması nedeniyle özel mülkiyete konu olamayacağını, devletin hüküm ve tasarruf altında bulunan yerlerden olduğunu, 862 parsel sayılı taşınmazın denizden itibaren 7-8 metresonrasının özel mülkiyete konu olabileceğini bildirmiştir.

Ziraat Mühendisi bilirkişi Nevzat Ekiz 15.4.1996 tarihli raporunda; 859, 860, 861 parsel sayılı taşınmazların toprak yapılarının deniz kumundan oluşması, denize yakın olmaları ve mevcut durumları itibari ile devletin hüküm ve tasarrufu altında olan yerlerden olduğunu, 862 parselin ise denizden itibaren 7-8 metre sonra mevcut durumu ile özel mülkiyete konu olabileceğini bildirmiştir.

Mahkemece 7.3.1997 tarihinde, yeniden seçilen bilirkişiler marifeti ile mahallinde tekrar keşif yapılmış ve bilirkişilerden raporlar alınmıştır.

Jeoloji yüksek mühendisi Şevki Birgili 10.9.1997 tarihli raporunda; 859 parsel sayılı taşınmazın tamamının kültür arazisi olup, özel mülkiyete konu olabileceğini, 860 parsel sayılı taşınmazın krokisinde A harfi ile gösterdiği kısmının toprak örtülü kültür arazisi olduğunu, 861 parsel sayılı taşınmazın krokisinde A harfi ile gösterdiği kısmının toprak örtülü kültür arazisi olduğunu, 862 parsel sayılı taşınmazın krokisinde A harfi ile gösterdiği kısmının toprak örtülü kültür arazisi niteliğinde olduğunu, B harfi ile gösterilen yerlerin kıyı kenar çizgisi içinde kalan kumsal alanları olup özel mülkiyete konu olamayacağını bildirmiştir.

Muğla Valiliği İl İskan Müdürlüğü 11 Ocak 2001 tarihli yazılarında; dava konusu taşınmazların bulunduğu yöreye ait kıyı kenar çizgisinin parsel sahiplerini ayrı ayrı tebliğ edilmediğini, dava konusu parselleri içeren 1/1000 ölçekli hali hazır haritalar üzerine işli kıyı kenar çizgisinin 28.4.1975 tarihinde bakanlıklarınca onaylı olduğunu bildirmiştir.

Yapılan keşifler neticesinde bilirkişilerden alınan raporlar çelişkili bulunduğundan, mahallinde yeniden 13.4.2001 tarihinde keşif yapılmış ve bilirkişilerden raporlar alınmıştır.

Jeolog bilirkişiler Efkan Nohutçu ve Mustafa Sandıkçı 25.6.2001 havale tarihli raporlarında; 859 parsel sayılı taşınmazın tamamının toprak örtüden ibaret olup, tamamının kıyı kenar çizgisi dışında kaldığını, 860 parsel sayılı taşınmazın bir kısmının kıyı kenar çizgisi içinde kumul alanda kaldığını, ekli haritada sarı renkle gösterdiklerini, 861 parsel sayılı taşınmazın bir kısmının toprak örtülü olup bir kısmının orman arazisi içinde kaldığını, 862 parsel sayılı taşınmazın da aynı şekilde 862 parsel sayılı taşınmazın da bir kısmının kıyı kenar çizgisi içinde, bir kısmının ise kıyı kenar çizgisi dışında kaldığını bildirmişlerdir.

Jeomorfolog bilirkişi Ali Yılmazer 6.6.2001 tarihli raporunda yukarıda isimleri zikredilen jeolog bilirkişilerden farklı bir rapor vermiş ve bu raporunda taşınmazların tamamının kıyı kenar çizgisi içersinde kumsal ve orman içinde kaldığını, bu nedenle özel mülkiyete konu olamayacaklarını bildirmiştir.

Yapılan keşifler ve bilirkişilerden alınan raporlar çelişkili ve mahkemece yeterli görülmediğinden bu kez önceki bilirkişiler dışında seçilen Jeoloji mühendisi bilirkişiler ve orman mühendisi bilirkişiler ve keşif mahallinin denetime uygun olması için götürülen fotoğrafçı bilirkişi marifeti ile yeniden keşif yapılmış ve bilirkişilerden gerekçeli rapor alınmıştır.

Orman Mühendisi bilirkişiler Ahmet Arslan, İbrahim Yavuz Ertoğlu ve Sevilay Önder 11.3.2003 tarihli raporlarında; dava konusu 859 ve 862 parsel sayılı taşınmazların 1967 yılında kesinleşen orman tahdidine göre orman sayılmayan yerlerden olduğunu bildirmişlerdir. Bilirkişilerden dava konusu 860 ve 861 parsel sayılı taşınmazlarla ilgili olarak inceleme yaptırılmamış, rapor alınmamıştır. Çünkü bu taşınmazlarla ilgili Kadastro Mahkemesinden verilen kesin hüküm bulunmaktadır.

Jeoloji mühendisi bilirkişiler Gökhan Sağır, Hürriyet Baka ve Ahmet Kaya 26.3.2003 tarihli raporlarında; dava konusu taşınmazların kuvaterner yaşlı plaj çökelleri ve plaj kumları üzerinde kaldığını, denizin gel git olayları, rüzgar ve dalgalar ile karaya ilerlemesi sonucunda eriştiği sınır olan kıyı kenar çizgisini zeminde gördüklerini, inceleme alanındaki çiftlik adasının deniz yükselmesi sonucu boğularak oluşmuş ve geçirimsiz Marmaris Peridotiti ile temsil edildiğini, deniz içersinde kalan bu adanın daha sonra dalga ve kıyı akıntıları ile kara ile adanın birbirlerine tombolo ile bağlanıp çiftlik yarımadasını oluşturduğunu, dava konusu taşınmazların kıyı şeridinin oluşturduğu kumsallar içersinde kaldıklarını, Muğla Bayındırlık ve İskan Müdürlüğünce tespit edilen kıyı kenar çizgisi ile kendileri tarafından kıyı kenar çizgisinin çakışmayıp farklı olduğunu, komisyonun belirlediği kıyı kenar çizgisinin bazı bölgelerde denizin içinden geçtiğini belirterek harita mühendisi Mustafa Çolak ve kontrol memuru Cemal Gökmen ile birlikte sabit noktalardan takometre aleti ile birlikte ölçümler yaptıklarını, fen bilirkişiler tarafından sunulan rapor ve çizimlerin birlikte çalışmanın bir ürünü olup, aynen katıldıklarını belirtmişlerdir.

Harita Mühendisi Mustafa Çolak ve Kontrol memuru Cemal Gökmen 13.3.2003 tarihli rapor ve krokilerinde; dava konusu taşınmazların kıyı çizgisi ve kıyı kenar hattı ile olan irtibatlarını üçlü jeoloji mühendisi bilirkişinin tespit edip gösterdiğini, gösterilen yerlerden nirengi ve poligonlar vasıtasıyla elektronik takaometre aleti ile ölçümler yapıp belirlediklerini, krokilerinde kıyı çizgisini, kıyı kenar çizgisini gösterdiklerini, yapılan bu tespit ölçü, hesaplama ve çizimlere göre;

- 859 numaralı parselin tapu alanının 6230m2 olup (A) harfi ile gösterilen mor renkle boyalı 5638.63 m2 lik kısmının kıyı kenar çizgisi içersinde (B) harfi ile gösterilen sarı renkle boyalı 591.37m2 lik kısmının kıyı kenar çizgisi dışında kaldığını,

- 860 numaralı parselin tapu alanının 5420m2 olup, tamamının kıyı kenar çizgisi içinde kaldığını, -

- 861 numaralı parselin tapu alanının 6260m2 olup, (D) ile gösterilen mor renkle boyalı 4779.52m2 lik kısmının kıyı kenar çizgisi içinde (E) ile gösterilen sarı renkle boyalı 1480.48 m2 lik kısmının kıyı kenar çizgisi dışında kaldığını,

- 862 numaralı parselin tapu alanının 15000 m2 olup, (F) ile gösterilen mor renkle boyalı 12368.52m2 lik kısmının kıyı kenar çizgisi içersinde, (G) ile gösterilen sarı renkle boyalı 2631.48m2 lik kısmının kıyı kenar çizgisi dışında kaldığını, bildirmişlerdir.

Yapılan yargılama, davacı iddiası, mahallinde yapılan keşifler, bilirkişilerden alınan gerekçeli raporlar, dava konusu taşınmazların tapu kayıt örnekleri ve kadastro tutanakları, Muğla Bayındırlık İl Müdürlüğünün kıyı kenar paftası ve tüm dosya kapsamından; dava konusu taşınmazların her ne kadar öncesinin tapulu olduğu belirtilmek suretiyle kıyı kenar çizgisi içersinde kalmadıklarından bahisle açılan davanın reddi talep olunmuş ise de; yapılan keşifler sırasında taşınmazların belirlenen kumsal nitelikleri, dalgaların dava konusu taşınmazlar üzerinde bıraktıkları artıklar ve ulaştıkları yerler ve bu kalıntıların çekilen fotoğraflarda açıkça görülmesi, son üçlü jeolog bilirkişi raporlarının gerekçeli ve doyurucu içerikleri dikkate alındığında, taşınmazların niteliği itibari ile denizin hemen yakınında ve denizin etkisinde kumsal niteliği taşıyan özel mülkiyete konu olamayacak taşınmazlardan olduğu anlaşılmış ve açılan davanın kabulüne karar verilmek suretiyle dava konusu taşınmazların kıyı kenar çizgisi içinde kalan kısımlarının tapularının iptaline karar verilmiştir.

HÜKÜM:

1-Davacı hazinenin davasının KABULÜ ile;

Dosyada mevcut Kadastro fen elamanı bilirkişi Cemal Gökmen ve Mustafa Çolak'ın 13.3.2003 tarihli rapor ve krokilerinde belirtildiği gibi Datça ilçesi, Emecik köyü 859 parsel sayılı taşınmazın krokide (A) harfi ile gösterilen 5638.63m2 lik kıyı kenar çizgisi içinde kalan kısmının tapusunun iptali ile kumsal olarak tescil harici bırakılmasına,

(B) harfi ile gösterilen 591.37m2 lik kısmının aynı parsel numarası altında davalılar adına olan tapusunun muhafazasına,

2- Datça ilçesi, Emecik köyü 860 parsel numaralı taşınmazın tamamının tapusunun iptali ile kumsal olarak tescil harici bırakılmasına,

3- Datça ilçesi Emecik köyü 861 parsel sayılı taşınmazın (D) harfi ile gösterilen ve kıyı kenar çizgisi içinde kalan 4779.52m2 lik kısmının tapusunun iptali ile kumsal olarak tescil harici bırakılmasına,

(E) harfi ile gösterilen 1480.48m2 lik kısmının aynı parsel numarası altında davalı adına olan tapusunun muhafazasına,

4- Datça ilçesi Emecik köyü 862 parsel numaralı taşınmazın (F) harfi ile gösterilen 12368.52 m2 lik kıyı kenar çizgisi içinde kalan kısmının tapusunun iptali ile kumsal olarak tescil harici bırakılmasına,

(G) harfi ile gösterilen 2631.48 m2 lik kısmının davalı adına olan tapusunun aynı parsel numarası altında muhafazasına,…" karar vermiş; bu karar, YARGITAY 1. HUKUK DAİRESİ'nin 30.11.2004 gün ve E:2004/9824, K:2004/13173 sayılı kararı ile onanmak ve kararın düzeltilmesi istemi de aynı Dairenin 9.6.2005 gün ve E:2005/5973, K:2005/7007 sayılı kararı ile reddedilmek suretiyle kesinleşmiştir.

II) A. Turizm İşletmecilik ve Ticaret A.Ş. vekili tarafından Muğla Valiliği davalı olarak gösterilmek suretiyle (Mahkemece, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı da hasım mevkiine alınmıştır) davacı şirket olan A. Turizm İşletmecilik ve Ticaret A.Ş.nin Datça İlçesi, Emecik Köyü, Çiftlik mevkii, 47 ada 859 parsel, 48 ada 860 parsel, 49 ada 861 parsel, 20 ada 862 parsel nolu taşınmazların maliki olduğunu, bu taşınmazların birçoğunun denize cepheli bulunduğunu, diğerlerinin ise denize yakın mesafede bulunduğunu, davacı şirketce 6.12.2004 tarihinde Muğla Valiliği'ne yapılan müracaatla, maliki olduğu söz konusu arsaların kıyı kenar çizgilerini ihtiva eden paftalarının kendisine tebliğ edilmesinin talep edildiği, bu taleplerinin idarece kabul edildiğini ve bu arsalara ait kıyı kenar çizgilerini içerir, 1/1000 ölçekli, 28.4.1975 onay tarihli paftaların şirketlerine verildiğini, şirketlerince onaylı kıyı kenar çizgilerini gösterir bu paftaları tebliğ aldıktan sonra kıyı kenar çizgilerinin parsellere etkisinin tespiti için Datça Sulh Hukuk Mahkemesi vasıtasıyla 2004/23 D.İş nolu dosyada maliki olduğu arsaların mülkiyet durumlarının kıyı kenar çizgisini gösteren pafta üzerinde işaretlenerek durumlarının tespitini talep ettiği, Datça Sulh Hukuk Mahkemesi'nin 2004/23 D.İş nolu dosyasında yapılan tespit neticesinde verilmiş olan bilirkişi raporunda Valilikçe tespit edilen ve 28.04.1975 tarihinde onaylanan kıyı kenar çizgilerinin maliki olduğu arsalardan özellikle birkaçını böldüğünü gördüğünü, kıyı kenar çizgisi tespit işlemlerinin yasalara aykırı olduğunu, şirketlerinin mülkiyet hakkının elinden alındığını, bu nedenle, şirketlerinin maliki olduğu Datça ilçesi, Emecik köyü, Çiftlik mevkiinde bulunan 20 ada, 862 parsel nolu taşınmazın kıyı kenar çizgisinin davalı idarece yaptırılmış olan ve 28.4.1975 onay tarihli tespitinin iptaline karar verilmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

MUĞLA İDARE MAHKEMESİ; 31.10.2006 gün ve E:2005/451, K:2006/2816 sayı ile, "Dava, Muğla ili, Datça ilçesi, Emecik Köyü, Çiftlik mevkiinde bulunan 20 ada, 862 parsel sayılı taşımazın bulunduğu alana ilişkin kıyı kenar çizgisinin hukuka aykırı olduğunu ileri sürerek iptali istemiyle açılmıştır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 31. maddesinin yollamada bulunduğu 1086 sayılı Hukuk Usulü Mahkemeleri kanunun 275. maddesine göre, çözümü özel teknik bir bilgi ve uzmanlık isteyen konuda bilirkişinin oy ve görüşünün alınmasına karar verileceği, hakimlik mesleğinin gerektirdiği genel ve hukuki bilgi ile çözümlenmesi mümkün olan konularda bilirkişi dinlenemeyeceği, aynı yasanın 414. maddesinde ise iki taraftan her birinin istisnasını talep eylediği şahit ve ehlihibrenin veya talebine mebni icra kılınacak keşif ve sair muamelenin masrafını tediyeye ve buna kifayet edecek meblağı mahkeme veznesine tevdie muamelenin masrafını tediyeye ve buna kifayet edecek meblağı mahkemesine tevdie mecburdur. Hakim tarafından tayin olunan müddet içinde masrafı vermeyen tarafın talebinden sarfı nazar etmiş addolunacağı hükme bağlanmıştır.

Olayda davacı şirkete ait 49 ada, 861 parsel sayılı taşınmazın kıyı kenar çizgisi içerisinde kaldığı, davacı tarafından taşınmazın kıyı kenar çizgisi içersinde bulunmaması gerektiği ileri sürülerek görülmekte olan davanın açıldığı, kıyı kenar çizgisinin 3621 sayılı Kıyı Kanunu ve Uygulama Yönetmeliğinde belirlenen esaslara uygun olarak belirlenip belirlenmediğinin genel hukuki bilgi ile çözümü mümkün bulunmadığından Mahkememizin 29.7.2005 günlü kararı ile taşınmazın bulunduğu yerde keşif ve bilirkişi incelemesi yaptırılmasına karar verilmiş ve 2.8.2005 günlü naip üye yazısı ile keşif ve bilirkişi incelemesi yapılabilmesi için 15 gün kesin süre verilerek bilirkişi ücretinin yatırılması istenmiş, yatırılmadığı taktirde keşif ve bilirkişi incelemesinden vazgeçilmiş sayılacağı da belirtilmek suretiyle yapılan tebligata rağmen anılan ücretin yatırılmadığı dosyanın incelenmesinden anlaşılmaktadır.

Mahkeme tarafından belli edilen süre içinde masrafı yatırmayan tarafın isteğinden vazgeçilmiş sayılacağı 1086 sayılı Hukuk Usulü Mahkemeleri Kanununun 414. maddesi gereği olup bu durumda dava konusu edilen kıyı kenar çizgisinin Kıyı Kanunu ve Uygulama Yönetmeliğindeki esaslara uygun olarak belirlenmediğine yönelik ileri sürülen iddialar kanıtlanamadığından davalı idarece belirlenen kıyı kenar çizgisinin mevzuata uygun olduğunun kabulü gerekir.

Açıklanan nedenlerle; davanın REDDİNE…" karar vermiş; bu karar, temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNDEN İSTEK : A. Turizm İşletmecilik ve Ticaret A.Ş. vekili tarafından verilen dilekçede, Datça Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 19.02.2004 tarih ve 1992/178 E, 2004/26 K sayılı Yargıtay'ca onaylı kararı ile, aynı konuda ve tarafları aynı olan, Muğla İdare Mahkemesi'nin (2005/453 E- 2006/2818 K), (2005/452 E- 2006/2817 K), (2005/450 E- 2006/2815 K) ve (2005/451 E- 2006/2816 K) sayılı kesinleşmiş kararları arasındaki hüküm uyuşmazlığının kesin olarak çözülmesi gerektiği, zira, şirketlerine ait Muğla İli, Datça İlçesi, Emecik Köyü, Çiftlik mevkiinde bulunan 47 ada, 859 parsel, 48 ada, 860 parsel, 49 ada, 861 parsel, 20 ada 862 parsel sayılı taşınmazların kıyı kenar çizgisi içinde (kıyıda) kalan kısımlarının 3621 sayılı Kıyı Kanunu gereğince tapularının iptali talebiyle Hazine (İdare) tarafından açılan davada, Muğla Valiliği'nce yasalara uygun olarak tespit edilmiş kıyı kenar çizgisi olmasına rağmen Datça Asliye Hukuk Mahkemesi'nce resen ve talep dışında 3 jeologdan oluşan bilirkişi marifetiyle tespit edilen kıyı kenar çizgisine göre tapu iptaline karar verildiği, kararın, Yargıtay aşamasından da geçerek kesinleştiği, oysa, Muğla Valiliği'nce tespit edilen kıyı kenar çizgisinin iptali talebiyle şirketlerince Muğla İdare Mahkemesi'nde açılan davalarda Muğla İdare Mahkemesi'nce idarece belirlenen kıyı kenar çizgisinin mevzuata uygun olduğuna karar verildiği, kararların kesinleştiği, bu durumda, adli yargı mercii (Datça Asliye Hukuk Mahkemesi) ile idari yargı mercii (Muğla İdare Mahkemesi) kararları arasında hüküm uyuşmazlığı bulunduğu, iki yargı mercii tarafından görevle ilgili olmaksızın aynı konuya ve sebebe ilişkin (kıyı kenar çizgisi tespiti) tarafları aynı (A. A.Ş. ile Muğla Valiliği ve Hazine yani İdare) davalarda verilen kararlar arasında çelişki olduğu, kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesinin mümkün olamadığı, her iki yargı kararının uygulanması konusunda Muğla Valiliği'nce (İdare) tereddüt edildiğinin belirtildiği, bu nedenle, Datça Asliye Hukuk Mahkemesi (adli yargı) ile Muğla İdare Mahkemesinin (idari yargı) aynı konuda çelişen ve uygulama olanaksızlığı yaratan kararları arasındaki uyuşmazlığın kesin olarak çözümü ile Muğla Valiliği'nce tespit edilen ve üniversite bilimsel raporuyla da teyit edilen kıyı kenar çizgisinin geçerli olduğu yolundaki Muğla İdare Mahkemesi kararının onanmasına, kesinleşecek kıyı kenar çizgisine göre arsalarının

kıyıda kalan bölümlerinin kamu yararına kullanılması gerekiyorsa bedeli ödenerek kamulaştırılmasına karar verilmesi ve duruşma yapılması istenilmektedir.

Başkanlıkça, 2247 sayılı Yasa'nın 24. ve 16. maddelerine göre ilgili Başsavcıların yazılı düşünceleri istenilmiştir.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI : Muğla İdare Mahkemesi'nin 31.10.2006 gün ve 2005/453 Esas ve 2006/2818 Karar sayılı kararı ile Datça Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 19.2.2004 gün ve 1992/178 Esas ve 2004/26 Karar sayılı kararı nedeniyle oluşan hüküm uyuşmazlığının giderilmesi için A. Turizm İşletmecilik ve Tic. A.Ş. vekili tarafından 2247 sayılı Kanun'un 24. maddesi gereğince yapılan müracaat ile ilgili Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün 2008/219 Esas sayılı dosyasının incelendiği, A. Turizm İşletmecilik ve Tic. A.Ş. vekilince Muğla İdare Mahkemesi'nde Muğla İli, Datça İlçesi, Emecik Köyü, Çiftlik mevkiinde bulunan 47 ada, 859 parsel sayılı taşınmazın bulunduğu alana ilişkin kıyı kenar çizgisinin hukuka aykırı olduğu ileri sürülerek söz konusu işlemin iptali istemiyle Muğla Valiliği ve Bayındırlık Bakanlığı'na karşı dava açıldığı, Muğla İdare Mahkemesi'nce 29.7.2005 günlü ara kararı ile taşınmazın bulunduğu yerde keşif ve bilirkişi incelemesi yaptırılmasına karar verildiği ve 2.8.2005 günlü naip üye yazısı ile keşif ve bilirkişi incelemesi yapılabilmesi için 15 gün kesin süre verilerek bilirkişi ücretinin yatırılmasının istenildiği, yatırılmadığı takdirde keşif ve bilirkişi incelemesinden vazgeçilmiş sayılacağı da belirtilmek suretiyle tebligat yapılmış olmasına rağmen söz konusu masrafın yatırılmaması nedeniyle, Mahkeme tarafından belli edilen süre içinde masrafı yatırmayan tarafın isteğinden vazgeçmiş sayılacağına ilişkin 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 414. maddesi gereğince dava konusu edilen kıyı kenar çizgisinin Kıyı Kanunu ve Uygulama Yönetmeliğindeki esaslara uygun olarak belirlenmediğine yönelik olarak ileri sürülen iddialar kanıtlanamadığından davalı idarece belirlenen kıyı kenar çizgisinin mevzuata uygun olduğunun kabulünün gerekeceği belirtilerek davanın reddine karar verildiği ve söz konusu kararın temyiz edilmeksizin kesinleştiği, Maliye Hazinesi vekilince Datça Asliye Hukuk Mahkemesi'nde kadastro çalışmaları sırasında Datça İlçesi, Emecik Köyü, Çiftlik mevkiinde bulunan 859, 860, 861 ve 862 parsel sayılı taşınmazların askı ilanına süresi içinde itiraz olunmadığından kesinleşen kadastro tutanaklarına göre davalı adına tescil edildiğini, oysa söz konusu dört parselin kumsal niteliğinde olup kıyı kenar çizgisi içinde kaldığı ve özel mülkiyete konu olamayacak taşınmazlardan olduğu ileri sürülerek söz konusu taşınmazların tapularının iptal edilmesine karar verilmesi istemiyle davalı A. Turizm İşletmecilik ve Ticaret A.Ş.'ye karşı dava açıldığı, Datça Asliye Hukuk Mahkemesi'nce yapılan yargılama sonucunda davanın kabulü ile, 859 nolu parselin 5638.63m2 kıyı kenar çizgisi içinde kalan kısmının tapusunun iptali ile kumsal olarak tescil harici bırakılmasına, 591.37m2 lik kısmının aynı parsel numarası altında davalı adına olan tapusunun muhafazasına; 860 nolu parselin tamamının tapusunun iptali ile kumsal olarak tescil harici bırakılmasına; 861 nolu parselin kıyı kenar çizgisi içinde kalan4779.52 m2lik kısmının tapusunun iptali ile kumsal olarak tescil harici bırakılmasına, 1480.48m2 lik kısmının aynı parsel numarası altında davalı adına olan tapusunun muhafazasına; 862 nolu parselin 12368.52m2 lik kıyı kenar çizgisi içinde kalan kısmının tapusunun iptali ile kumsal olarak tescil harici bırakılmasına, 2631.48m2 lik kısmının aynı parsel numarası altında davalı adına olan tapusunun muhafazasına karar verildiği ve söz konusu kararın temyiz edilmekle Yargıtay 1. Hukuk Dairesinin 30.11.2004 gün ve 2004/9824 Esas, 2004/13173 sayılı kararı ile onanmış, süresi içinde tashihi karar yoluna gidilmiş ve Yargıtay 1. Hukuk Dairesi'nin 9.6.2005 gün ve 2005/5973 Esas, 2005/7007 Karar sayılı kararı ile tashihi karar talebinin reddine karar verilmiş olmakla Datça Asliye Hukuk Mahkemesi'nin kararının 9.6.2005 tarihinde kesinleştiği, 2247 sayılı Kanun'un 24. maddesinde belirtilen hüküm uyuşmazlığının oluşabilmesi için, yargı mercilerinden en az ikisi tarafından, görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş, aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan iki kararın olması ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması gerektiği, olayda, hüküm uyuşmazlığına konu edilen kararlardan Muğla İdare Mahkemesi'nin kararı, kıyı kenar çizgisinin hukuka aykırı olduğu ileri sürülerek söz konusu işlemin iptaline ilişkin olmasına karşın, Datça Asliye Hukuk Mahkemesi'nin kararı, kıyı kenar çizgisi içerisinde kalan 859, 860, 861 ve 862 parsel nolu taşınmazların tapularının iptal edilmesine ilişkin bulunduğu, bu nedenlerle, adli ve idari yargı mercileri tarafından esasa ilişkin olarak verilen ve kesinleşen mahkeme kararlarında her ne kadar taraflardan biri aynı ise de; davaların aynı konuya ve sebebe ilişkin olmaması ve dolayısıyla kararlar arasında da çelişki bulunmaması karşısında hakkın yerine getirilmesini olanaksız kılan bir durum görülmediği için 2247 sayılı Kanun'un 24. maddesinde belirtilen koşulların gerçekleşmediğinden söz konusu başvurunun reddi gerektiği yolunda yazılı düşünce vermiştir.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI : Maliye Hazinesi tarafından A. Turizm İşletmecilik ve Ticaret A.Ş.'ne karşı açılan tapu iptali davasında, Datça İlçesi, Emecik Köyü, 859 parsel sayılı taşınmazın5638.63 m2lik kıyı kenar çizgisi içinde kalan kısmının tapusunun iptali ile kumsal olarak tescil harici bırakılması,591.37 m2lik kısmının aynı parsel numarası altında davalılar adına olan tapusunun muhafazası, 860 parsel numaralı taşınmazın tamamının tapusunun iptali ile kumsal olarak tescil harici bırakılması, 861 parsel taşınmazın kıyı kenar çizgisi içinde kalan4779.52 m2lik kısmının tapusunun iptali ve kumsal olarak tescil harici bırakılması,1480.48 m2lik kısmının aynı parsel numarası altında davalı adına olan tapusunun muhafazası, 862 parsel numaralı taşınmazın12368.52 m2lik kıyı kenar çizgisi içinde kalan kısmının tapusunun iptali ve kumsal olarak tescil harici bırakılması,2631.48 m2lik kısmının davalı adına olan tapusunun aynı parsel numarası altında muhafazası yolunda verilen ve Yargıtay 1. Hukuk Dairesi'nin 30.11.2004 günlü, E:2004/9824, K:2004/13173 sayılı kararı ile onandıktan ve aynı Dairenin karar düzeltme isteğinin reddi yolunda verilen 9.6.2005 günlü, E:2005/5973, K:2005/7007 sayılı kararı üzerine kesinleşen Datça Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 19.9.2004 günlü, E:1992/178, K:2004/26 sayılı kararı ile A. Turizm İşletmecilik ve Ticaret A.Ş. tarafından, sözü edilen 862 parsel sayılı taşınmazı kapsayan 28.4.1975 onay tarihli kıyı kenar çizgisinin iptali istemiyle Muğla Valiliği ve Bayındırlık ve İskan Bakanlığına karşı açılan davanın, Mahkeme tarafından belli edilen süre içinde masrafı yatırmayan tarafın isteğinden vazgeçmiş sayılacağının 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 414. maddesi gereği olduğu, bu durumda, dava konusu edilen kıyı kenar çizgisinin Kıyı Kanunu ve Uygulama Yönetmeliği'ndeki esaslara uygun olarak belirlenmediğine yönelik ileri sürülen iddiaları kanıtlanamadığından, davalı idarece belirlenen kıyı kenar çizgisinin mevzuata uygun olduğunun kabulü gerektiği gerekçesiyle reddi yolunda verilen ve temyiz olunmayarak kesinleşen Muğla İdare Mahkemesi'nin 31.10.2006 günlü, E:2005/451, K:2006/2816 sayılı kararı arasında oluştuğu ileri sürülen hüküm uyuşmazlığının giderilmesinin istenildiği, 2247 sayılı Kanun'un 24 üncü maddesine göre, hüküm uyuşmazlığının varlığı için idari, adli veya askeri yargı mercilerinden en az ikisi tarafından görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş, aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflardan en az biri aynı olan iki ayrı kararın olması ve bu kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması gerektiği, yukarıda açıklandığı üzere, hüküm uyuşmazlığına konu edilen Datça Asliye Hukuk Mahkemesi'nce verilen karar kıyı kenar çizgisi içinde kalan parsellerin tapularının iptali isteminin kabulüne ilişkin olmasına karşın, Muğla İdare Mahkemesi kararının, 28.4.1975 onay tarihli kıyı kenar çizgisine ilişkin bulunduğu, bu durumda, sözü edilen idari ve adli yargı mercileri tarafından esasa ilişkin olarak verilip kesinleşen kararların taraflarından birisi aynı olmasına karşın, aynı konu ve sebebe dayalı olmadığı ve bu kararlar arasında, dayanaklarının ve istemlerinin farklı olması nedeniyle çelişki bulunmadığı gibi, hakkın yerine getirilmesinde olanaksızlık görülmediğinden hüküm uyuşmazlığının varlığından söz etmenin olası bulunmadığı, bu nedenle, 2247 sayılı Kanun'un 24 üncü maddesinde öngörülen anlamda hüküm uyuşmazlığı doğmadığından, istemin reddi gerektiği yolunda yazılı düşünce vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Habibe ÜNAL, Turan KARAKAYA, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 2.3.2009 günlü toplantısında; Raportör-Hakim Nurdane TOPUZ'un, 2247 sayılı Yasa'nın 24. maddesinde öngörülen koşulları taşımayan başvurunun reddi gerektiği yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun başvurunun reddi gerektiğine ilişkin sözlü

açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 1. maddesinin birinci fıkrasında, "Uyuşmazlık Mahkemesi; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile görevlendirilmiş, adli, idari ve askeri yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözmeye yetkili ve bu kanunla kurulup görev yapan bağımsız bir yüksek mahkemedir" hükmü yer almıştır.

Aynı Kanunun 24. maddesinde, "(Değişik birinci fıkra: 21/1/1982 - 2592/7 md.) 1 nci maddede gösterilen yargı mercilerinden en az ikisi tarafından, görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş, aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunan hallerde hüküm uyuşmazlığının varlığı kabul edilir.

Ceza kararlarında; sanığın, fiilin ve maddi olayların aynı olması halinde hüküm uyuşmazlığı var sayılır.

İlgili kişi veya makam Uyuşmazlık Mahkemesine başvurarak hüküm uyuşmazlığının giderilmesini istiyebilir. Bu halde olumsuz görev uyuşmazlığının çıkarılması ile ilgili 15 ve 16 ncı maddelerdeki usul kuralları uygulanır" denilmiştir.

Buna göre, hüküm uyuşmazlığının varlığı için:

a) Uyuşmazlık yaratan hükümlerin, adli, idari veya askeri yargı mercilerinden en az ikisi tarafından verilmesi,

b) Konu, dava sebebi ve taraflardan en az birinin aynı olması,

c) Her iki kararın da kesinleşmiş olması,

d) Kararlarda davanın esasının hükme bağlanması,

e)Kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması koşullarının birlikte gerçekleşmesi aranmaktadır.

Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen adli ve idari yargı kararlarının incelenmesinden: ortada adli ve idari yargı yerlerince verilmiş ve kesinleşmiş kararlar bulunduğu; her iki kararda da işin esasının hükme bağlandığı; taraflardan en az birinin (A. Turizm İşletmecilik ve Ticaret A.Ş.) aynı olduğu anlaşılmaktadır.

Konu ve dava sebebinin aynı olup olmadığına gelince:

Asliye Hukuk Mahkemesindeki dava; Datça İlçesi, Emecik Köyü, Çiftlik mevkiinde bulunan A. Turizm İşletmecilik ve Ticaret A.Ş.'ne ait 859, 860, 861 ve 862 sayılı parsellerin kumsal niteliğinde, kıyı kenar çizgisi içinde kalan ve özel mülkiyete konu olamayacak taşınmazlardan olduğu ileri sürülerek söz konusu taşınmazların tapularının iptaline karar verilmesi istemiyle açılmış ve Mahkemece, davanın kabulüne karar verilmek suretiyle dava konusu taşınmazların kıyı kenar çizgisi içinde kalan kısımlarının tapularının iptaline karar verilmiştir.

İdare Mahkemesindeki dava; Valilikçe tespit edilen ve 28.4.1975 tarihinde onaylanan kıyı kenar çizgilerinin, Datça İlçesi, Emecik Köyü, Çiftlik mevkiinde bulunan A. Turizm İşletmecilik ve Ticaret A.Ş.'ne ait 859, 860, 861 ve 862 sayılı parsellerden özellikle birkaçını böldüğü ileri sürülerek bu parsellere ilişkin kıyı kenar çizgisinin 28.4.1975 onay tarihli tespitinin iptaline karar verilmesi istemiyle açılmış ve Mahkemece belli edilen süre içinde keşif ve bilirkişi için masraf yatırılmadığından davanın reddine karar verilmiştir.

Bu duruma göre, Asliye Hukuk Mahkemesindeki davanın, tapu iptaline, İdare Mahkemesindeki davanın, kıyı kenar çizgisinin tespitinin iptaline ilişkin olması karşısında, Asliye Hukuk Mahkemesi ile İdare Mahkemesi kararları arasında hüküm uyuşmazlığı bulunduğunun kabulü için gerekli olan koşullardan, "konu ve dava sebebinin aynı olması" koşulunun gerçekleşmediği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, hüküm uyuşmazlığının varlığı için 2247 sayılı Yasa'nın 24. maddesinde öngörülen koşullar birlikte gerçekleşmediğinden, başvurunun reddi gerekmiştir.

SONUÇ : 2247 sayılı Yasa'nın 24. maddesinde öngörülen koşulları taşımayan BAŞVURUNUN REDDİNE, 2.3.2009 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.